

Lisa 2. Keskkonnaameti otsus KSH programmi heaks kiitmise kohta.

KESKKONNAAMET

Evelyn Mürsepp
kliima- ja kiirgusosakonna juhataja
Keskkonnaministeerium

Teie 12.10.2015 nr 11-2/15/7169-3

Meie 22.10.2015 nr 6-8/15/13383-10

„Kliimamuutuste mõjuga kohanemise arengukava aastani 2030“ keskkonnamõju strateegiline hindamise programmi heakskiitmine

Austatud Evelyn Mürsepp

Olete esitanud 12.10.2015 kirjaga nr 11-2/15/7169-3 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 12.10.2015 nr 6-8/15/13383-9 all) Keskkonnaametile heakskiitmiseks „Kliimamuutuste mõjuga kohanemise arengukava aastani 2030“ (edaspidi nimetatud ka *arengukava*) keskkonnamõju strateegiline hindamise (edaspidi nimetatud *KSH*) programmi koos lisadega.

I. FAKTILISED ASJAOLUD

Vabariigi Valitsus kiitis 27.02.2015 korraldusega nr 108 „Kliimamuutuste mõjuga kohanemise arengukava aastani 2030“ koostamise ettepaneku heakskiitmine¹ heaks arengukava koostamise ettepaneku. Arengukava koostamise eesmärk on tagada Eesti riigi valmisolek ja võimekus kliimamuutuste mõjudega kohanemiseks. See tähendab, et kogu elanikkond, riigi- ja omavalitsusasutused, erasektor ja ettevõtjad ning ühiskond laiemalt oleksid kliimamuutustest teadlikud, suudaksid muutustega kaasnevaid riske õigesti hinnata, nendele asjakohaselt reageerida ja nendega kohaneda ning seeläbi vältida kliimamuutustega kaasnevaid negatiivseid mõjusid ja maksimaalselt ära kasutada positiivseid mõjusid.

Keskkonnaministeerium algatas 25.03.2015 käskkirjaga nr 293 „Kliimamuutuste mõjuga kohanemise arengukava aastani 2030“ keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine² keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi nimetatud *KeHJS*) § 33 lg 1 p 1, § 6 lg 1, § 34 lg 1, § 35 lg-te 1, 2 ja 5 alusel arengukava KSH.

Tulenevalt KeHJS § 56 lg-st 8 enne 01.07.2015 algatatud KSH viiakse lõpule KSH algatamise ajal kehtinud KeHJS'i redaktsiooni kohaselt. Kui KSH menetlus ei ole lõpetatud 01.07.2018-ks, viiakse edasine menetlus lõpule KSH menetluse ajal kehtiva KeHJS'i kohaselt. Arengukava KSH algatati 25.03.2015, mistõttu arengukava KSH läbiviimisel ja menetluse kontrollimisel lähtutakse 25.03.2015 kehtinud KeHJS'i redaktsioonist.

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/303032015006>

² http://dh2.envir.ee/atp/index.php?id=10351&op=doc_details&dok_id=668141&asutus_id=1

Keskkonnaministeerium esitas 19.08.2015 kirjaga nr 11-2/15/7169-1 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 21.08.2015 nr 6-8/15/13383-5 all) Keskkonnaametile heakskiitmiseks arengukava KSH programmi koos lisadega.

Keskkonnaamet tagastas 10.09.2015 kirjaga nr 6-8/15/13383-6 KeHJS § 1 lg 2 ning haldusmenetluse seaduse (edaspidi nimetatud *HMS*) § 15 ja § 40 lg 2 alusel arengukava KSH programmi puuduste kõrvaldamiseks. Keskkonnaamet palus puudused kõrvaldada ja esitada KSH programm uuesti heakskiitmiseks hiljemalt kolme nädala jooksul.

Keskkonnaministeerium palus 01.10.2015 e-kirjaga (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 05.10.2015 nr 6-8/15/13383-7 all) ja 09.10.2015 e-kirjaga (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 09.10.2015 nr 6-8/15/13383-8 all) pikendada arengukava korrigeeritud KSH programmi heakskiitmiseks esitamise tähtaega kuni 12.10.2015.

Keskkonnaministeerium saatis 12.10.2015 kirjaga nr 11-2/15/7169-3 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 12.10.2015 nr 6-8/15/13383-9 all) Keskkonnaametile heakskiitmiseks arengukava KSH programmi koos lisadega.

Arengukava koostaja on Keskkonnaministeerium, arengukava koostamise korraldaja on OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus (registrikood 10057662), arengukava kiidab heaks Vabariigi Valitsus. Arengukava KSH ekspert on Toomas Pallo (Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ, registrikood 10705517). KeHJS § 38 lg 1 ja § 56 lg 8 kohaselt on arengukava KSH järelevalvaja Keskkonnaamet.

II. OTSUSE PÕHJENDUSED JA KAALUTLUSED

KeHJS § 39 lg 1 kohaselt strateegilise planeerimisdokumendi koostaja esitab pärast KSH programmi avalikku arutelu programmi koos selle kohta esitatud ettepanekute, vastuväidete ja küsimustega, nende arvestamise selgituste, arvestamata jätmise põhjenduste ning programmi avaliku arutelu protokolliga KSH järelevalvajale heakskiitmiseks. Keskkonnaministeerium on esitanud 12.10.2015 kirjaga nr 11-2/15/7169-3 Keskkonnaametile kõik KeHJS § 39 lg-ga 1 nõutud dokumendid.

KeHJS § 38 lg 2 p-de 1-2 ja 5 järgi on KSH järelevalvaja ülesanne kontrollida KSH programmi, KSH menetluse ja eksperdi vastavust õigusaktide nõuetele ning teha otsus KSH programmi heakskiitmise või heakskiitmata jätmise kohta.

2.1. KSH menetluse vastavus kehtestatud nõuetele

2.1.1. KSH algatamine ja sellest teavitamine

Keskkonnaministeerium algatas arengukava KSH 25.03.2015 käskkirjaga nr 293, KeHJS § 33 lg 1 p 1, § 6 lg 1, § 34 lg 1, § 35 lg-te 1, 2 ja 5 alusel. Seega on KSH algatatud kohustuslikus korras.

KeHJS § 35 lg 1 kohaselt strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldaja algatab KSH üheaegselt strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algatamisega. Arengukava KSH on algatatud ligi üks kuu pärast arengukava koostamise ettepaneku heakskiitmist. Keskkonnaamet on seisukohal, et kuna arengukava koostamise ettepaneku kiitis heaks Vabariigi Valitsus, kuid KSH algatajaks oli vastavalt KeHJS § 35 lg-le 1 Keskkonnaministeerium, on kahe otsuse ajaline erinevus mõisteta. KeHJS §-de 32-41 kohaselt tuleb KSH läbi viia arengukava koostamise käigus ning mitte pärast arengukava valmimist. Selle põhimõtte vastu ei ole eksitud, KSH programmi ptk 6 „KSH protsessi ja selle tulemuste avalikustamise ajakava“ kohaselt on

arengukava kui ka KSH menetluse eeldatav lõpptähtaeg 2016. aasta. Sellest tulenevalt on Keskkonnaamet seisukohal, et kuigi antud juhul ei ole järgitud KeHJS § 35 lg 1 tähtaega, ei ole see KSH lõpptulemit arvestades määrav.

KeHJS § 35 lg 6 kohaselt KSH algatamise otsusest teavitatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest arvates ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja vähemalt ühes üleriigilise või kohaliku levikuga ajalehes ning liht- või tähtkirjaga KeHJS § 33 lg-s 6 nimetatud asutustele. Keskkonnaministeerium teavitas arengukava KSH algatamisest 01.06.2015 kirjaga nr 11-2/15/4752-1 Keskkonnaametit³, 08.06.2015 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja 11.06.2015 üleriigilises ajalehes Postimees⁴. Lisaks avaldati KSH algatamise teade Keskkonnaministeeriumi veebilehel⁵ ja OÜ-u Eesti Keskkonnauuringute Keskus veebilehel⁶. KSH algatamise teate sisu vastab KeHJS § 35 lg 5 nõuetele.

Keskkonnaamet märgib, et KSH algatamisest teavitamisel on ületatud KeHJS § 35 lg 6 tähtaega kahe kuu võrra (arengukava KSH algatati 25.03.2015, mistõttu KSH algatamisest oleks pidanud teavitama hiljemalt 08.04.2015). Ühtlasi, Keskkonnaministeerium on teavitanud KSH algatamisest kirjalikult üksnes Keskkonnaametit ning mitte teisi KeHJS § 33 lg-s 6 ja § 35 lg-s 6 nimetatud asutusi. Keskkonnaamet leiab, et eelnimetatuga on eksitud KeHJS § 35 lg 6 vastu, mis siiski kokkuvõttes ei mõjuta KSH tulemusi. KSH algatamisest teavitamise eesmärk on avalikkuse teavitamine, et KSH on algatatud, mis menetluslikke tagajärgi endaga kaasa ei too. Üldsuse ja asutuste osalemine KSH-s algab KSH programmi koostamisest ning avalikustamisest, mil kõigil on võimalik esitada ettepanekuid ja vastuväiteid ning selle kaudu mõjutada KSH protsessi ja tulemusi (KeHJS § 36 lg 3 ja § 37). Kuigi KSH algatamise kirjalik teade saadeti üksnes Keskkonnaametile, avaldati vastav teade lisaks KeHJS § 35 lg-s 6 nimetatud kanalitele ka Keskkonnaministeeriumi ja OÜ-u Eesti Keskkonnauuringute Keskus veebilehel, kus kõikidel huvilistel oli võimalik sellega tutvuda.

2.1.2. KSH programmi menetlus

KSH programmi koostamisel peab strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldaja või strateegilise planeerimisdokumendi koostaja küsima programmi sisu osas seisukohta KeHJS § 33 lg-s 6 sätestatud asutuselt, edastades seisukoha võtmiseks KSH programmi eelnõu. KSH programm avalikustatakse ja selle tulemusi arvestatakse KeHJS §-s 37 sätestatud korras.

Keskkonnaministeerium on korraldanud arengukava KSH programmile seisukoha küsimise ja avalikustamise ühel ajal. KSH programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu teade ilmus 10.07.2015 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja 11.07.2015 üleriigilises ajalehes Postimees⁷. Teade oli leitav ka Keskkonnaministeeriumi veebilehelt⁸ ja OÜ-u Eesti Keskkonnauuringute Keskus veebilehelt⁹. Keskkonnaministeerium teavitas arengukava KSH programmi avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust kirjalikult 13.07.2015 kirjaga nr 8-2/15/6196-1 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 13.07.2015 nr 6-8/15/13383-2 all), küsides ühtlasi KeHJS § 36 lg 3 alusel KeHJS § 33 lg-s 6 nimetatud asutuste ja organisatsioonide seisukohta arengukava KSH programmi sisu kohta.

Keskkonnaamet märgib, et arvestades KeHJS § 36 ja 37 regulatsiooni, tuleks esmalt küsida asutuste seisukohta KSH programmile, seejärel programmi täiendatakse-korrigeeritakse ning alles pärast seda korraldatakse programmi avalik väljapanek ja avalik arutelu. KeHJS'i eesmärk on, et avalikkus saab tutvuda juba küpsema KSH programmiga ja esitada sellele ettepanekuid, ühtlasi on

³ Kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 01.06.2015 nr 6-8/15/13383-1 all.

⁴ Ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ajalehes Postimees ilmunud teated on leitavad KSH programmi lisadest 11 ja 12.

⁵ <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/kliima/kliimamuutustega-kohanemise-arengukava>

⁶ <http://www.klab.ee/kohanemine/arengukava/ksh/>

⁷ Ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ajalehes Postimees ilmunud teated on leitavad KSH programmi lisadest 9 ja 10.

⁸ <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/kliima/kliimamuutustega-kohanemise-arengukava>

⁹ <http://www.klab.ee/kohanemine/arengukava/ksh/>

asutuste seisukohad KSH programmi osa (KeHJS § 36 lg 2 p 6), millega on avalikkusel võimalik tutvuda. Keskkonnaamet märgib, et kuivõrd üheaegne KSH programmile seisukohtade küsimine ja programmi avalikustamine ei takista avalikkusel ning asutustel esitada oma ettepanekuid ja märkusi KSH programmi kohta, siis arengukava KSH programmi menetlus ilmselt ei mõjuta KSH tulemusi, kuid see siiski ei ole hea tava.

Keskkonnaministeerium saatis 13.07.2015 kirja nr 8-2/15/6196-1 kõikidele KeHJS § 33 lg-s 6 ja § 37 lg-s 1 nimetatud asutustele. Teadet ei ole saadetud KSH programmi ptk-s 8 „Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle planeerimisdokumendi vastu“ nimetatud Politsei- ja Piirivalveametile ning Veeteede Ametile, kuivõrd need ametid lisati KSH programmi pärast KSH programmi avalikustamist Siseministeeriumi ettepaneku alusel. Lisaks, KSH programmi menetluse olid kaasatud Siseministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kelle valitsusaladesse need ametid kuuluvad.

KSH programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu teade ei vasta täielikult KeHJS § 37 lg 2 nõuetele. Teadetes ei ole arengukava koostamise osapooled märgitud õigesti (KeHJS § 37 lg 2 p-d 1 ja 2), teates puudub teave piiriülese keskkonnamõju hindamise võimalikkuse kohta (KeHJS § 37 lg 2 p 7). Keskkonnaamet leiab, et kuivõrd vastav info oli leitav KSH programmist (ptk-d 3 ja 7), siis tehtud viga ei mõjuta KSH tulemusi.

Teadete kohaselt oli arengukava lähteülesande ja KSH programmiga võimalik tutvuda 13.-27.07.2015 OÜ-u Eesti Keskkonnauuringute Keskus kodulehel¹⁰. Ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi KSH programmi kohta sai esitada OÜ-le Eesti Keskkonnauuringute Keskus kuni 27.07.2015. Seega, avaliku väljapaneku kestus (sh programmi kohta ettepanekute esitamise tähtaeg) oli 15 päeva, mis vastab KeHJS § 37 lg-tele 3 ja 4. Keskkonnaamet märgib siinjuures järgmist: HMS § 33 lg 2 kohaselt tähtaeg algab järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, millega määrati kindlaks tähtaja algus. KSH programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kirjalik teade saadeti 13.07.2015, mil programmi avalik väljapanek oli juba alanud. Seega, Keskkonnaministeeriumi 13.07.2015 kirja nr 8-2/15/6196-1 adressaatide jaoks tuleb KSH programmi avaliku väljapaneku alguseks lugeda 14.07.2015. Sellele vaatamata kujunes Keskkonnaministeeriumi kirja adressaatide jaoks programmi avaliku väljapaneku kestuseks 14 päeva, mis on kooskõlas KeHJS § 37 lg-tega 3 ja 4. Ühtlasi on vastu võetud Siseministeeriumi kiri, mis laekus pärast KSH programmi avalikustamise perioodi (31.07.2015¹¹).

KSH programmi lisa 3 ja Keskkonnaministeeriumi avaliku dokumendiregistri¹² järgi esitasid KSH programmi kohta kirjalikult ettepanekuid: Siseministeerium, Maa-amet, Terviseamet, Keskkonnaamet, Maanteeamet ja Harju Maavalitsus. Keskkonnaministeerium vastas laekunud ettepanekutele 30.07.2015 ja 31.07.2015. Põllumajandusministeerium, Põllumajandusamet, Rapla Maavalitsus ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoda andsid teada, et nendel ei ole ettepanekuid KSH programmi täiendamiseks. KSH programmi avalikustamise jooksul kirjalikult esitatud ettepanekud ja nende antud vastused on koondatud KSH programmi lissasse 4.

KSH programmi avalik arutelu toimus 29.07.2015 algusega kl 10.30 Keskkonnaministeeriumis. Avalikul arutelul osales 18 inimest, arutelul tutvustati arengukava koostamise protsessi ja sisu, samuti KSH programmi. Arutelul esitatud küsimustele vastati kohapeal suuliselt.

Analüüsid KSH programmi sisu ja programmi menetlemist käsitlevaid materjale, on programmi laekunud ettepanekute alusel parandatud ja täiendatud. Samuti on selgitatud ja põhjendatud ettepanekute ja vastuväidete arvestamist või arvestamata jätmist ja vastatud küsimustele. Võrreldes avalikustamisel olnud versiooniga on mh täiendatud KSH programmi p 4.2.5, tuues

¹⁰ <http://www.klab.ee/kohanemine/arengukava/>

¹¹ http://dh2.envir.ee/atp/index.php?id=10351&op=doc_details&dok_id=675287&asutus_id=1

¹² <http://dh2.envir.ee/atp/index.php> (kogu arengukava KSH programmi puudutav kirjavahetus on leitav registreerimise numbril 6196 alt)

välja peamised kliimamuutuste mõjud, millele kohanemise meetmeid välja töötatakse ja mida KSH käigus hinnatakse (kuigi ettepanekutele antud vastustes on märgitud, et seda ei tehta).

2.1.3. Kokkuvõte

Lähtudes eelnevast, KSH menetluses on esinenud eksimusi, mis Keskkonnaameti hinnangul lõppkokkuvõttes siiski ei mõjuta KSH tulemusi. Rõhutame, et KSH läbiviimisel tuleb täpselt järgida KeHJS'i sätteid. Palume sellega arvestada KSH aruande menetlemisel.

2.2. KSH programmi kvaliteedi kontroll ja KSH eksperdi vastavus nõuetele

KSH programmi sisu määrab KeHJS § 36 lg 2. Arengukava lühikirjeldus on antud KSH programmi ptk-s 2, KSH ulatus on määratud KSH programmi ptk-ga 3, arengukava elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju ja hindamismetoodika on nimetatud KSH programmi ptk-s 4. Programmi ptk-s 8 on nimetatud isikud ja asutused, keda arengukava alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi arengukava vastu. KSH ja selle tulemuste ajakava on esitatud KSH programmi ptk-s 6, KSH eksperdi ja arengukava koostaja andmed on antud ptk-s 7. KeHJS § 36 lg-s 3 nimetatud asutuste ja isikute seisukohad on leitavad KSH programmi lisast 3. Lähtudes eelnevast, arengukava KSH programm vastab KeHJS § 36 lg-le 2, samuti on KSH programm oma sisult piisav arengukava KSH-ks.

KSH programmi ptk 7 kohaselt on KSH ekspert Toomas Pallo (Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ), kelle vastavust KeHJS § 34 lg 3 nõuetele on tõendatud KSH programmi lk 29-37. Keskkonnaamet on seisukohal, et KSH ekspert Toomas Pallo vastab KeHJS § 34 lg 3 nõuetele. KSH programmi lisas 6 on nimetatud valdkondlikud eksperdid, kes hindavad arengukava meetmete keskkonnamõju.

III. OTSUSTUS

KeHJS § 36 lg 2, § 37, § 38 lg 1 ja lg 2 p-de 1, 2 ja 5, § 39 lg-te 2 ja 3 ja § 56 lg 8 alusel ning arvestades käesolevas otsuses toodud asjaolusid:

- 1. Keskkonnaamet kiidab heaks „Kliimamuutuste mõjuga kohanemise arengukava aastani 2030“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi.**
- 2. KSH läbiviimisel arvestada käesoleva otsuse p-s 2.1.3 nimetatut.**

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Onemar
peadirektor

Irma Pakkonen +372 680 7403
irma.pakkonen@keskkonnaamet.ee